

CE NE FACEM CU CYBERBULLYINGUL?

Redactat : TÂRȚĂU MATEI -ALEXANDRU, elev al clasei a 10-a H la Colegiul Național Matei Basarab din București

Atunci când ne gândim la infracțiuni în spațiul cibernetic, mintea ni se duce automat la acte precum hackingul, pornografia infantilă sau piraterie. Din ce am observat atât pe internet cât și în viața de zi cu zi, în urma discuțiilor cu mai mulți colegi sau cunoștințe, lumea uită de anumite acțiuni când se gândesc la lucruri ilegale de pe internet, pe care le consideră minore, dar care, în realitate, pot provoca daune asupra multor persoane. Astăzi am de gând să vorbesc despre poate cel mai răspândit delict online din lume, despre care nu cred că se vorbește îndeajuns de mult și îndeajuns de serios, și anume cyberbullying-ul. În eseu meu intenționez să definesc conceptul de cyberbullying, să arăt cum este pedepsit acest act, de ce este greșit să facem cyberbullying și, mai ales, cum putem să combatem acest fenomen.

Înainte de orice, mi se pare foarte important să definim bullyingul și, evident, cyberbullyingul. Acest fenomen e unul foarte stufos și greu de definit din moment ce el acoperă foarte multe situații care pot fi incriminate. Pentru asta voi folosi două definiții date de două instituții ale statului .

Conform unui fragment extras din Normele metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1¹), art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying, din 27.05.2020, preluat de pe site-ul lege5.ro: “violența psihologică cibernetică sau cyberbullyingul constă în acțiuni care se realizează prin intermediul rețelelor de internet, calculator, tabletă, telefon mobil și poate cuprinde elemente de hărțuire online, alături de un conținut ilegal și/sau ofensator care se referă la orice comportament mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social-media, website-uri, mesagerie. Această formă de violență nu se limitează la comportamente repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu un conținut abuziv/jignitor/ofensator, aceasta însemnând, de asemenea, și excluderea deliberată/marginalizarea unui copil în spațiul online, spargerea unei parole de cont personal de e-mail, derulate pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online”.

Conform site-ului oficial al Poliției Române, bullyingul este : „un comportament repetat și intenționat prin care agresorul își rănește, persecută și intimidează victima prin diferite forme”. Aceeași sursă prezintă formele bullyingului ca fiind : verbal - atunci când implică țipete, porecle, sarcasm, jigniri sau insulte; fizic - prin palme, loviri sau îmbrânciri; social - prin excludere sau insulte privind statutul social; mobbing-ul, reprezentând agresiunea verbală și emoțională a unui grup asupra unui individ; relațional - prin intimidare, denigrare, izolare sau manipulare, și, nu în ultimul rând, cel care e de fapt tema eseului meu, cyberbullying-ul, care e definit ca trimiterea unui mesaj sau a unei imagini pe telefon sau internet pentru a denigra imaginea unei persoane.

Această definiție este destul de completă, însă consider ca ea ar putea fi un pic lărgită. Cyberbullying-ul, la fel ca bullyingul clasic poate avea mai multe forme, așa că e impropriu spus că un mesaj sau o imagine neadecvată reprezintă întregul fenomen de cyberbullying. În opinia mea, orice formă de bullying care poate fi făcută prin prezență fizică, are un corespondent în bullyingul digital. Bullying digital este și amenințarea pe rețele sociale, crearea de conturi

false care să impersoneze pe cineva, spamul de mesaje sau imagini, targetarea cuiva prin raiduri (agresorul trimite prieteni la profilul de socializare al victimei pentru a îl intimida prin numărul lor și care să agrezeze la rândul lor, este o acțiune similară cu mobbingul, dar aici e vorba mai mult de invadarea efectivă a unui cont de persoane nedorite care să comenteze la toate postările lui și să îl jignească în loc să fie doar o intimidare în mesajele private).

Ca element de noutate, în anul 2019 s-a adoptat Legea nr. 221 privind modificarea legii educației, care reglementează instituția bullyingului, dar care nu prevede sancțiuni proprii, urmând a se aplica fie dreptul civil, fie cel penal în funcție de forma în care a fost exercitat bullyingul. Cu alte cuvinte, bullyingul nu are o incriminare proprie, pentru că există mai multe tipuri de bullying și, exemplificând, dacă cineva agrează fizic, el este pedepsit pentru loviri sau alte violențe, dacă stalkereste poate fi pedepsit pentru violarea vieții private, dacă amenință este pedepsit pentru infracțiunea de amenințare și așa mai departe.

Acum cred că e important să aducem în discuție de ce este cyberbullyingul un delict și de ce el nu ar trebui să existe. La fel ca bullyingul clasic, cyberbullyingul rănește oameni. Aici lumea tinde de multe ori să ia în derâdere efectele pe care acest tip de comportament le produce, pentru că, din păcate, mulți consideră că o acțiune poate provoca durere doar dacă există un contact fizic. Adevărul însă este că acest tip de comportament afectează emoțional persoane, iar în online lucrul acesta e probabil mai vizibil. La prima vedere, imaginile trimise abuziv, mesajele jignitoare sau repetate, comentariile răutăcioase din online nu rănesc pe nimeni, dar, în realitate, chiar dacă victima nu e neapărat afectată imediat, ea va resimți toate insultele și bătaia de joc primită de la ceilalți mai târziu, cel mai probabil într-un moment de slăbiciune. Aici pot exemplifica cu propria persoană, în condițiile în care, de mai multe ori pe parcursul vieții mele de elev am fost „victimă” bullyingului atât fizic cât și online, deși nu la un nivel extrem de grav. Niciodată nu am pus la inimă jignirile sau lucrurile spuse de cei care nu mă plăceau, dar am realizat că de fapt acele lucruri m-au afectat mai târziu, când am avut momente de breakdown, în care chiar începeam să mă desconsider și să mă gândesc că jignirile acelea sunt poate adevărate.

Așadar, bullyingul pe internet e periculos. E periculos pentru că te poate face să te simți singur și fără stimă de sine, cu atât mai mult pe internet, unde nu ai prietenii lângă tine ca să te susțină și să nu te lase să pui la suflet, putând fi astfel mai ușor rănit de o persoană care se ascunde aparent în spatele unui cont de Instagram sau de Facebook. Problema bullyingului este reală și există peste tot în lume, în fiecare zi, mai ales pe internet, pe care mulți îl consideră un spațiu fără reguli și în care ai voie să faci și să spui orice.

Așadar, ce ne facem? E destul de evident că bullyingul face victime, atât fizic cât și mental, iar dacă nu găsim niște soluții cât mai repede, practica se va normaliza tot mai mult până când, din păcate, nu va mai fi considerată greșită.

O primă soluție pe care o identific este încurajarea victimelor bullyingului să fie mai vocale. Sunt de acord că poate fi greu să îți înfrunți agresorul, dar dacă ești umilit, amenințat, șantajat sau orice alt lucru de acest fel pe net, soluția nu e să taci, ci să fii vocal și să iei măsurile legale necesare. Astfel, prin puterea exemplului, agresorii vor înțelege că faptele lor chiar au consecințe, lucru care i-ar determina să nu mai facă lucrurile pe care obișnuiau să le întreprindă. Soluția reală însă nu e doar să pedepsim, asta ar trebui să fie ultima variantă, folosită doar în situația în care lucrurile ajung mult prea departe.

În opinia mea, soluția care se impune, prioritar, este să găsim modalități prin care copiii și adolescenții, principalii agresori, să înțeleagă că nu este în regulă să existe bullying, cu atât mai puțin online. Un lucru care cred că ar fi important de transmis tineretului ar fi că nu există anonim pe internet. Nu contează că îți faci un cont fals, fără poze sau că folosești orice metodă

de ascundere a activității online, ea va fi în continuare identificată de autorități, așa că nu poți să faci bullying online plecând de la ideea că „oricum nu mă prinde nimeni”.

De asemenea, legat de spațiul online, e util ca tinerii să înțeleagă că, deși e un spațiu unde poți să te exprimi liber, există niște limite. Jignirile, amenințările, pozele de șantaj sau cele care transmit un mesaj violent nu își au locul în acest spațiu online, ele fiind sancționate exact la fel cum ar fi aceleași acte făcute în viața de zi cu zi.

Este foarte important ca tinerii să înțeleagă consecințele acțiunilor lor și sincer, mi se pare că printr-o campanie antibullying lucrul acesta poate fi făcut cel mai eficient. Multi tineri nu înțeleg pe deplin că acțiunile lor au consecințe, inclusiv de ordin juridic, chiar și după ce ating vârsta de 14 ani când din punct de vedere legal au discernământ. De multe ori, practica bullyingului care nu e luată îndeajuns de în serios, concepția greșită despre ce ai voie să faci pe internet, precum și lipsa unei minime educații juridice duce la cazuri de cyberbullying.

Cel mai important lucru care cred că ar trebui făcut ar fi să se introducă educația juridică în școli și licee. Mi se pare foarte important ca viitorii adulți să cunoască la un nivel măcar mediu cum funcționează justiția, care e legea și cum se aplică ea, ce ai voie și ce nu ai voie să faci. Cred că ar trebui ca această materie să existe încă din clasele mici, adică din ciclul primar și încet-încet să evolueze în complexitate și informații pe parcursul înaintării în vârstă, astfel, în momentul împlinirii vârstei de 14 ani, tinerii vor fi îndeajuns de pregătiți pe acest palier încât să știe să recunoască și să semnaleze o infracțiune și să se țină departe de anumite fapte care pot avea consecințe penale sau civile.

O altă măsură educațională care ar trebui introdusă ar fi legată de niște cursuri despre spațiul virtual și despre riscurile lui. În prezent, există materia de educație tehnologică, dar din păcate, în loc ca tinerii să înțeleagă cum funcționează internetul și ce avem și nu avem voie să facem, ei învață lucruri care din punct de vedere al dezvoltării tehnologice se opresc în epoca modernă. Fie că ar fi o materie separată, fie că ar fi o materie anexă a educației juridice, ar fi foarte util ca aceasta să existe ca să le arate copiilor pericolele internetului, să le scoată din cap ideea că pe internet sunt anonimi și pot face orice, infracțiunile cibernetice fiind de fapt printre cele mai ușor de probat și, totodată, să le însuflece ce ar trebui să nu facă în acest spațiu, învățându-i că, deși e un spațiu liber de exprimare, asta nu înseamnă că au voie să facă orice le trece prin cap.

De asemenea, o altă soluție ar fi ca problemele create de cyberbullying să fie sesizate mai des și mai cu seriozitate. Așa cum am arătat, deși legea le poate pedepsi, de multe ori aceste cazuri de cyberbullying nu sunt raportate de victime fie de frica, fie din cauza că nu realizează că e ceva ilegal și care poate să îi afecteze pe termen lung. De asemenea, autoritățile ar trebui instruite să ia foarte în serios bullyingul de orice fel, mai ales cel online, pentru că de multe ori autoritățile vor spune că dacă nu a avut loc contact fizic nu e așa important și că problema trebuie rezolvată între agresor și victimă. Așadar, dacă atât autoritățile competente cât și elevii ar învăța serios, de la o vârstă fragedă, care sunt consecințele cyberbullyingului și de ce nu este normal ca el să existe și să fie normalizat, cazurile de cyberbullying și bullying ar scădea substanțial.

Nu în ultimul rând, amintesc că există un lucru în plus care poate duce la reducerea cazurilor de cyberbullying și care în opinia mea e baza pe care ar trebui construită societatea, respectiv educația de la părinți care este extrem de importantă. De multe ori, copiilor nu li se pun deloc limite iar lucrul acesta duce la o dezvoltare haotică a lor, care sunt influențați de copiii mai mari sau de tot felul de forme de media care nu le sunt destinate la acea vârstă mică. Părinții și profesorii ar trebui să le dea o idee mult mai clară despre ce traseu ar trebui să aibă în viață și ce set de valori morale ar trebui să aibă. Adevărul e că la vârsta adolescenței, cu toții încercăm

să fim mai interesați folosind limbajul care se consideră “cool” , problema e că de multe ori folosirea unui limbaj colocvial repetat duce la utilizarea lui fără vreo limită, ceea ce îi poate răni pe cei din jurul nostru. Știu că poate nu toți părinții au cunoștințe juridice sau foarte multe detalii despre fenomenul de cyberbullying, dar pot să își educe copiii și să le explice de ce unele lucruri sunt greșite și de ce ar trebui evitate.

În concluzie, cyberbullyingul, deși nu e foarte mediatizat, e o problemă reală, care rănește oameni și își face victimele să se simtă neputincioase, excluse din grup sau în cel mai bun caz incomfortabil. Din fericire, această problemă poate fi rezolvată, iar singura soluție rentabilă pentru o astfel de problemă este investirea în programe educaționale. Lumea trebuie să afle cu cât mai multe detalii și informații oferite de experți în domeniu că spațiul online e o proiecție a vieții reale, este reglementat și poți fi pedepsit pentru lucrurile pe care le faci acolo. Știu că e greu ca lucrurile să se schimbe de azi pe mâine, dar nu este imposibil, iar generațiile actuale, și cu atât mai mult cele care vin din urmă vor învăța efectele și consecințele cyberbullyingului și ale infracționalității online în general, astfel acest fenomen urmând să scadă în intensitate și număr de cazuri, iar dacă mă întrebați pe mine, asta e un viitor pentru care merită să luptăm cu toții.